

บทนำ

การเมืองการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นรากฐานที่สำคัญของการเมืองการปกครองของไทย โดยเฉพาะในทางด้านที่เป็นสถาบันที่ให้การศึกษอบรมกลุ่มเยาวชนแก่ประชาชน ให้รู้จักการปกครองตนเอง เป็นการสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอย่างตรงตามความต้องการและมีประสิทธิภาพ เป็นการแบ่งเบาภาระอันหนักของรัฐบาลกลาง โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการปกครองและจัดตั้งบริการสาธารณะสนองความต้องการของตนเอง และเป็นเสมือนตะแกรงสำหรับการกลั่นกรอง เลือกสรรบุคลากรในท้องถิ่น ที่มีความรู้ความสามารถ มีอุดมการณ์ ได้มีโอกาสเป็นนักการเมืองชั้นนำระดับชาติในอนาคต

นับตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา รัฐบาลเกือบทุกยุคทุกสมัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่น โดยได้พยายามจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นถึง 4 รูปแบบด้วยกันคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดรูปองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ออกถึง 4 รูปแบบดังกล่าวนอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการบริหารงานของรัฐบาลแล้ว ยังมีเป้าหมายเพื่อให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นสถาบันเพื่อฝึกฝนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย

กล่าวโดยทั่วไป การจัดรูปองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นออกเป็น 4 รูปแบบดังกล่าวนี้ก็เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ในลักษณะที่แตกต่างกันตามรูปแบบดังกล่าวด้วยคือ ตั้งแต่รูปแบบที่ให้มีส่วนในการปกครองน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด ทั้งนี้โดยคำนึงถึงหลักของความสามารถของประชาชนแต่ละท้องถิ่น ในการที่จะปกครองตนเอง และหลักการฝึกฝนให้เรียนรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้วย ในบรรดาระบบการปกครองท้องถิ่นทั้ง 4 รูปแบบ อาจกล่าวได้ว่า สุขาภิบาลเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตามประเภทการจัดเก็บรายได้

ของสภาภิบาล¹ ทั้งนี้เพราะในแง่ของการกำหนดให้มีรูปแบบดังนี้คือ ให้ประธานสภาภิบาล
ที่มาจากการเลือกตั้ง²

ในการบริหารงานสภาภิบาลทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าวนี้ ต่างก็มีข้อดีข้อเสียอยู่ในตัว
ของมันเอง ตามพระราชบัญญัติสภาภิบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2528 ที่กล่าวถึงสภาภิบาล
ที่มีรายได้เกิน 3 ล้านบาท โดยไม่รวมเงินอุดหนุน ให้ประธานสภาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง
จากคณะกรรมการสภาภิบาลที่ได้รับเลือกตั้งจาก 1 ใน 9 คน และให้นายอำเภอเป็นที่ปรึกษา
สำหรับสภาภิบาลที่มีรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท ให้นายอำเภอเป็นประธานสภาภิบาลโดย
ตำแหน่ง ซึ่งรูปแบบการบริหารงานสภาภิบาลที่ประธานสภาภิบาลมาจากการแต่งตั้งโดยให้
นายอำเภอเป็นประธาน มักจะมีการกล่าวถึงอยู่เสมอว่า ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง
น้อยมาก³ ส่วนรูปแบบที่ประธานสภาภิบาลมาจากการเลือกตั้งในรูปแบบที่สองที่เป็นรูปแบบ
การปกครองท้องถิ่น ที่ตั้งประชาชนให้เข้ามีส่วนร่วมในการปกครองนั้น ยังเป็นสิ่งที่ใหม่
สำหรับการปกครองในส่วนท้องถิ่น ปัญหาส่วนที่สำคัญที่สุดขึ้นอยู่กับการเข้ามามีส่วนร่วมใน
การปกครองของประชาชนและการที่ประชาชนจะเข้าหรือไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง
นั้น ควรจะเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องทำการศึกษา วิจัยในข้อเท็จจริงเหล่านี้
ให้ถ่องแท้เป็นที่ประจักษ์กันเสียก่อน ประเด็นปัญหาของการปกครองท้องถิ่นในรูปสภาภิบาล
เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ยังไม่อาจเชื่อมั่นได้อย่างสนิทใจว่า สาเหตุเกิดจากความเคยชิน
ต่อการปกครองแบบดั้งเดิม หรืออาจจะเนื่องมาจากการปกครองท้องถิ่นนี้ เป็นสิ่งที่รัฐบาล
หยิบยื่นให้กับประชาชน และประชาชนยังไม่เกิดความรู้ ความเข้าใจต่อรูปการปกครองนี้

¹ กรมการปกครอง, ประมวลกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ
สภาภิบาล (กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, 2531), หน้า 4.

² พระราชบัญญัติสภาภิบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2528 ตามความที่แก้ไขเพิ่มเติม
ในมาตรา 7 และมาตรา 8 คู่มือระเบียบการปกครอง, ประมวลกฎหมายและ
ระเบียบการคลังสภาภิบาล พ.ศ.2533 (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2533)

แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากข้อเท็จจริงเป็นไปด้วยเหตุผลดังกล่าว ความจำเป็นในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงองค์การสุขาภิบาล ก็จะต้องดำเนินการในลักษณะที่สอดคล้องต้องกันตามข้อเท็จจริงที่ได้ค้นพบข้างต้น แต่ถ้าหากเป็นไปในลักษณะตรงกันข้ามกับที่กล่าวมา คือตัวประชาชนเองพอจะมีความรู้ ความเข้าใจต่อการปกครองตนเองดีพอสมควรอยู่แล้ว แต่เนื่องจาการจัดรูปแบบการปกครองสุขาภิบาลเท่าที่เป็นอยู่นี้ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอันเป็นเหตุให้ประชาชนไม่สนใจ และไม่เลื่อมใสศรัทธา จนในที่สุดเป็นเหตุให้ไม่อยากเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบนี้ เพราะเห็นว่าไม่ก่อประโยชน์อันใด เป็นต้น ฉะนั้น ถ้าหากข้อเท็จจริงเป็นไปในลักษณะหลังนี้ ความจำเป็นแก้ไขเปลี่ยนแปลงองค์การสุขาภิบาลก็ต้องดำเนินการไปในอีกรูปแบบหนึ่ง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบสุขาภิบาลนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีหลายลักษณะที่แตกต่างกันไป ถ้าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงและต่อเนื่องแล้ว จะมีผลก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น เช่น ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการจ้างงานมากขึ้น การพัฒนาทางสังคมก็จะมีการรักษาขนบประเพณี ศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามไว้ มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น^๓ นอกจากนี้ยังอาจจะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านสภาวะแวดล้อมให้ท้องถิ่นมีความน่าอยู่อาศัย มีปัญหาเรื่องมลภาวะเป็นพิษน้อยลง เช่น อากาศเป็นพิษน้อยลง มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน มีสนามเด็กเล่นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพและจิตใจของประชาชน อย่างไรก็ตามก็อาจพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารการปกครองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นอุปกรณ์ หรือปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาทางการเมืองระดับชาติก็ได้ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นเสมือนสถาบัน หรือ

^๓ ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่น (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมนักสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2510), หน้า 10.

^๔ เสน่ห์ อัยโต, ระบบการเมืองกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น หน้าที่ 1-7 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2531) : 67.

โรงเรียนฝึกสอนประชาชนไทยให้กับประชาชน (school of democracy)⁵

โดยหลักการแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการบริหาร การปกครองท้องถิ่นสามารถได้ 2 ลักษณะ ที่สำคัญคือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือ หรือให้การสนับสนุน (support)
2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง (political activities)

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือหรือให้การสนับสนุน

แนวคิดของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่น กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีการริเริ่มและพัฒนาจากเบื้องล่าง โดยสถาบันหรือองค์การปกครองตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เอนรี แมคคิก (Henry Maddick) กล่าวว่า การจัดให้ประชาชนได้เข้าควบคุม (popular control) และมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย และการบริหารโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่ดำเนินการอยู่ในภูมิภาคและท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์จากอำนาจของประชาชน ซึ่งกลายเป็นพลังอันมหาศาล หมุนจักรแห่งการพัฒนานี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมั่นคง มนุษย์เรานั้นจะกระทำการให้สำเร็จได้ดี จะต้องมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมนั้นด้วย ดังนั้น การที่จะทำโครงการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งมีการกระจายอำนาจควบคู่กันไปที่เท่ากับเป็นการนำเอาพลังจิตใจของประชาชนเข้าผลักดัน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ก้าวหน้า โดยมีรากฐานอันแน่นแฟ้นได้ การใช้พลังมวลชนในท้องถิ่นเป็นพลังในการพัฒนา ย่อมเป็นสิ่งที่ประจักษ์กันทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหลายประการที่ได้ปฏิบัติกัน ในสังคมไทยและสังคมต่างประเทศ เช่น โครงการพัฒนาชนบทของเกาหลีใต้ที่มีชื่อว่า Samuel Undong ซึ่งเป็นโครงการที่ประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง จนหลายประเทศในแถบเอเชีย

⁵ประทาน คงฤทธิศึกษากร, ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น เอกสารการศึกษาสาขา วิชารัฐประศาสนศาสตร์ ฉบับที่ 34 (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525) หน้า 25.

ให้ความสนใจและส่งคนไปศึกษา และดูงานเพื่อนำเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ใน
 สังคมของตน โครงการดังกล่าวประเทศผลสำเร็จเกิดจากผลของความร่วมมือร่วมใจ และ
 การมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ ในอันที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของเขาให้ดีขึ้น
 โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากใด ๆ โดยการกระจายอำนาจ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน
 แต่ละท้องถิ่นมีส่วนในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด และมีคุณค่าและคุณประโยชน์ทั้งในด้านรูปธรรม
 และนามธรรม กล่าวคือ ในด้านรูปธรรมนั้น หมายถึงความสำเร็จในการพัฒนาวัตถุ อันได้แก่
 ถนนหนทาง คูคลอง เขื่อนเก็บน้ำเพิ่มมากขึ้น ส่วนในด้านนามธรรมนั้น หมายถึงความสำเร็จ
 ในการพัฒนาจิตใจ โดยทำให้ประชาชนเกิดความรักใคร่ สัมครสมานสามัคคี รู้จักการทำงาน
 ร่วมกันเป็นทีม และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และสร้างจิตสำนึกของประชาชน
 การมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในท้องถิ่นและชุมชนนั้น ซึ่งจะทำให้เขาเหล่านั้นรู้สึกว่ามีค่าสำคัญ
 ต่อการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น และก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่หวงแหนท้องถิ่น
 และชุมชน

ในที่สุดสภาวะดังกล่าว ย่อมเป็นที่ปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง และ
 กว้างขวางในประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะเป็นภาวะที่ก่อให้เกิดศักยภาพอันมีค่า ต่อการพัฒนา
 ประเทศ การระดมพลังงาน พลังความคิด ขวัญและกำลังใจของประชาชนในท้องถิ่น โดย
 กระบวนการกระจายอำนาจ ให้ประชาชนได้มีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น
 ตามแนวคิดดังกล่าวนี้ เป็นนโยบายและวิธีการดำเนินการพัฒนาประเทศในแบบที่เปิดโอกาสให้
 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นการระดมพลังมวลชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ
 พัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาประเทศ จึงนับได้ว่าเป็นคุณประโยชน์อย่างสูงสุด ในอันที่จะพัฒนา
 เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต่อไป

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง การเข้ามีส่วนร่วมทาง
 การเมืองของประชาชน เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญ สำหรับการบริหารการปกครอง
 ท้องถิ่น ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการบริหารการปกครองท้องถิ่น เป็นผลมาจากการกระจายอำนาจ
 มาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีสิทธิ มีเสียง ดำเนินการปกครองตามวิถีทางของการปกครอง
 ในระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม ถ้าหากการบริหารการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการ

จัดตั้งโดยประชาชน ไม่สนใจและไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ระบบการปกครองท้องถิ่น นั้น ๆ ก็หาได้มีประโยชน์ในสิทธิทางการเมือง (political right) ของประชาชน อย่างแท้จริงหรือไม่ ซึ่งเท่ากับว่าการบริหารการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ รับผิดชอบและ ดำเนินการโดยรัฐบาลเสียเองดีกว่า เจื่อนไขที่สำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน กิจกรรมที่มีส่วนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองนั้น ถ้าพิจารณาในด้าน ของประชาชนทางการเมืองนั้น ถ้าพิจารณาในด้านของประชาชน กิจกรรมที่มีส่วนสนับสนุน การมีส่วนร่วมของประชาชนมี 5 รูปแบบ ที่สำคัญ ได้แก่

- 2.1 การเลือกตั้ง (election)
- 2.2 การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง (party activity)
- 2.3 การเสนอความคิดเห็นของประชาชน (public opinion)
- 2.4 การจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ (interest group)
- 2.5 การแสดงออกของประชาชน (direct action)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารงานสภาภิบาล ตามพระราชบัญญัติ สภาภิบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 นั้น มาตรา 8 ได้กำหนดนายอำเภอเป็นผู้เลือกประธาน กรรมการสภาภิบาลหนึ่งคนจากกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งมา 9 คน ให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอพ้นจากตำแหน่ง เพราะฉะนั้นการ บริหารงานสภาภิบาล^๕ ในรูปแบบนี้ได้ดึงให้ประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการในการบริหาร งานสภาภิบาล นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้กลุ่มอิทธิพลบางกลุ่มใช้เงินเข้ามาซื้อเสียงในการ เลือกตั้งคณะกรรมการสภาภิบาล เพราะใช้เงินจำนวนเล็กน้อยกับกลุ่มน้อยกับกลุ่มผู้ไปใช้ สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ก็สามารถได้รับชัยชนะได้ และเมื่อกลุ่มของตนเข้ามาบริหารงานสภาภิบาล แล้ว ทำให้เกิดการคอร์รัปชันในการบริหารงานสภาภิบาลได้ เพราะอำนาจการบริหารงาน

^๕พระราชบัญญัติสภาภิบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 ตูรายละเอียดในกรมการปกครอง ประมวลกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสภาภิบาล (กรุงเทพมหานคร, : เรือนแก้วการพิมพ์ 2531), หน้า 10-35.

สาขาวิชานั้น ตกอยู่ในมือของประธานสาขาวิชาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

จากแนวความคิดของการปกครองท้องถิ่นเท่าที่ได้เสนอมานี้แล้ว พอที่จะสรุป วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ได้เป็น 5 ข้อดังนี้คือ

1. เพื่อให้ทราบถึงการบริหารงานท้องถิ่น ในรูปแบบสาขาวิชา
2. เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของคณะกรรมการบริหารงานสาขาวิชาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน
3. เพื่อให้ทราบถึงระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง การปฏิบัติตามนโยบายในการบริหารงานสาขาวิชา
4. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานสาขาวิชาในรูปแบบใหม่นี้ เหมาะสมเพียงใด กับสังคมไทยที่จะเป็นองค์กรสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทย
5. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในบริหารงานสาขาวิชาที่ประธานกรรมการสาขาวิชามาจากการเลือกตั้ง เนื่องมาจากการบริหารงานสาขาวิชานั้นมีมาเป็นเวลาช้านานแล้ว จึงมีสาขาวิชาอยู่มากมาย การที่จะทำการศึกษาสาขาวิชาที่มีอยู่ทั้งหมด ย่อมเป็นไม่ได้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกที่จะศึกษาเฉพาะสาขาวิชาที่มีการบริหารงานที่ประชาชนได้เข้าร่วมบริหารงานเต็มที คือ สาขาวิชาที่ประธานสาขาวิชามาจากการเลือกตั้ง 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาคหัตถศาสตร์ อำเภอลำลูกกา สาขาวิชาประชาธิปไตย อำเภอธัญบุรี สาขาวิชาคลองหลวง อำเภอคลองหลวง สาขาวิชาที่ประธานสาขาวิชามาจากการแต่งตั้งคือ สาขาวิชาสุนันท์รักษ์ อำเภอธัญบุรี สาขาวิชาลำลูกกา อำเภอลำลูกกา สาขาวิชาธัญบุรี อำเภอธัญบุรี ในจังหวัดปทุมธานีเท่านั้น

สมมติฐาน

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบสุขาภิบาล ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อาจจะ
เป็นสาเหตุเนื่องมาจากปัญหาดังต่อไปนี้คือ

1. การที่ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ในรูปการ
ปกครองแบบสุขาภิบาลนั้น เกิดจากความไม่รู้ ไม่เข้าใจในการปกครองเป็นประการสำคัญ
2. ระบบการเลือกตั้งผู้นำของท้องถิ่น มีการใช้เงินเข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้ง
ทำให้การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์และไม่ยุติธรรมทำให้ประชาชนมีอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วม
ในการปกครองท้องถิ่น
3. การแย่งชิงผลประโยชน์ในการบริหารงานสุขาภิบาล ทำให้เกิดปัญหาและ
อุปสรรคในการบริหารงานสุขาภิบาล แบบที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง
4. ความสำเร็จในการบริหารงานสุขาภิบาลนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความร่วมมือของ
คณะกรรมการสุขาภิบาล และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบ
ของโครงสร้างอำนาจในท้องถิ่น

วิธีการศึกษาวิจัย

การค้นคว้าเอกสาร (documentary) ของทางราชการและเอกสารจากห้องสมุด
ต่าง ๆ คือ เอกสารทางราชการจะได้ค้นคว้าจากกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย จาก
ศาลากลางจังหวัดปทุมธานี และที่ว่าการอำเภอธัญบุรี ส่วนเอกสารอื่น ๆ จะค้นคว้าจากสถาบัน
วิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนัก
บรรณสารการพัฒนาศาสนาบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ห้องสมุดกระทรวงมหาดไทย หอสมุดแห่งชาติ และสถานที่ราชการบางแห่งที่เกี่ยวข้อง เช่น
กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

นอกจากจะศึกษาโดยอาศัยเอกสารต่าง ๆ แล้ว ผู้เขียนยังจะใช้วิธีการสัมภาษณ์
(interview) เป็นหลักสำคัญด้วย กล่าวคือ ประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ผู้เขียนจะสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการสุขาภิบาล และผู้ที่เคยปฏิบัติงานสุขาภิบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ แบบสอบถามชุดที่ 1 จะสอบถามจากคณะกรรมการสุขาภิบาลทั้ง 6 สุขาภิบาล จำนวน สุขาภิบาลละ 10 ชุด แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุง จะสอบถามประชาชนในเขตสุขาภิบาล ทั้ง 6 แห่ง คือ กลุ่มแรกคือประชากรที่อยู่อาศัยในเขตสุขาภิบาลที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งอันได้แก่ สุขาภิบาลธัญบุรี อำเภอธัญบุรี สุขาภิบาลสนั่นรักษ์ อำเภอธัญบุรี สุขาภิบาลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา กลุ่มที่สองคือประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาลที่ ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งอันได้แก่ สุขาภิบาลคูคต อำเภอลำลูกกา สุขาภิบาล ประชาธิปไตย อำเภอธัญบุรี และสุขาภิบาลคลองหลวง อำเภอคลองหลวง โดยสุ่มตัวอย่าง จากประชากรทั้งหมด จากการสุ่มตัวอย่างโดยเปิดตาราง โดยจะสุ่มตัวอย่างประชาชน สุขาภิบาลละ 90 คน 6 สุขาภิบาล รวมเป็น 540 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองท้องถิ่น สุขาภิบาลนั้น ผู้วิจัยได้ กำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังนี้คือ

ตัวแปรต้น

เพศ

อายุ

การศึกษา

รายได้

ตำแหน่งหน้าที่

ความสนใจทางการเมือง

ตัวแปรตาม

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองท้องถิ่นสุขาภิบาล จะให้ประโยชน์อย่างน้อย 5 ประการ คือ

1. เพื่อประโยชน์ในวงการศึกษา โดยใช้เป็นแหล่งสำหรับค้นคว้าในเรื่องการบริหารงานท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลที่พึงปรารถนาต่อไป
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับข้าราชการฝ่ายปกครอง ในอันที่จะศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการบริหารงานสุขาภิบาล เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือที่สนองประชาชน
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับประชาชน ผู้มีความคิดก้าวหน้าและหวังจะได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีหรือผู้บริหารองค์การปกครองท้องถิ่นในอนาคตจะได้เรียนรู้ถึงวิธีการทำงาน ข้อบกพร่อง ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงงาน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการที่จะนำหลักการมาประยุกต์ใช้ในอนาคต
4. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงการปกครองท้องถิ่น กล่าวคือ จะได้นำเอาการศึกษาไปเปรียบเทียบกับวิเคราะห์กับแบบของเทศบาล เพื่อนำเอาไปปรับปรุงเทศบาลไทยให้บังเกิดผลดีต่อการบริหารงานต่อไป โดยเฉพาะในด้านการจัดสรรตัวบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้นำทางการเมืองการบริหารส่วนท้องถิ่น
5. เพื่อประโยชน์ต่อวงราชการ คือ ราชการส่วนกลางจะได้นำเอาส่วนที่ได้วิเคราะห์แล้วไปพิจารณาแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักทฤษฎี และเหมาะสมกับการบริหารกิจการสุขาภิบาล เพื่อที่จะได้พัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทยได้ถูกต้องตามความเป็นจริง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย